

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 1
Februari

Organ för Svenska Brandkärnans Riksförbund.
Redaktion: Styrmansg. 1, Stockholm. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1934
16 årgången

Om eldsläckning på landsbygden.

*Ur ett föredrag hållet av Brandchef W. Odell, Halmstad
vid Hallands läns Brandkårsförbunds
årsmöte 1933.*

När representanter för brandväsendet på landsbygden gästar en yrkesbrandkår, ligger det nära till hands att anställa en del jämförelser mellan förhållandena på landet och i staden. Under det att flertalet uttryckningar i staden föränledes av vad man kallar tillbud till eldsvådor, som i allmänhet snart äro släckta, så är det nog relativt sällan en brandkår på landsbygden får befatta sig med sådana småsaker — situationen är oftast den, att man måste mobilisera alla tillgängliga krafter för att hålla elden inom rimliga gränser.

Ur Halmstads brandkårs eldsvådjournal har jag roat mig med att plocka fram några siffror, som i stort visa eldsvådornas omfattning. Under 10-årsperioden 1922—

1931 hade brandkären sammanlagt 514 uttryckningar eller i medeltal något mer än 50 per år. För dessa eldsvådors släckning användes i 157 fall slangledning eller slangledning från brandpost eller motorsprutor. I 357 fall, eller något mer än 2/3 av samtliga, släcktes elden med mindre redskap: eldsläckningsapparater, spolslang, hinkar o. d. Vid en del tillfällen var elden redan släckt vid brandkårens ankomst, under det att ett 30-tal uttryckningar föränletts av falsk alarmering, läns-pumpning, kontakt i brandtelegrafledningarna o. s. v. Nu skall man naturligtvis akta sig för att bagatellisera dessa småeldsvådor, som, om de fått fritt utveckla sig, kunna få ödesdigra verkningar. En

yrkesbrandkårs uppgift är ju att med tekniska hjälpmedel av allehanda slag och med lämplig organisation och lämplig personal söka så vitt möjligt hejda och släcka elden, innan den hunnit anställa större skador. När eldsvådorna det oaktat få större proportioner, så är det oftast en del samverkande omständigheter, som äro anledningen: Olämpligt byggnads- eller lagringssätt, försnad alarmering av brandkären, svårigheter med vattentillgången, särskilt i stadens utkanter m. m.

Anledningarna till att eldsvådorna i allmänhet ej få större omfattning ligga i öppen dag: Invånarna i ett tätbebyggt samhälle upptäcka snart en utbruten brand, den ständiga polisbevakningen, även nattetid, effektiva och säkra alarmeringsanordningar, bekväm tillgång på vatten, ett omsorgsfullt brandsyneri och besiktning förfarande samt en väl utrustad och utbildad brandkår.

Flertalet av dessa fördelar saknas helt eller delvis på landsbygden. Det gäller alltså här att försöka göra själva eldsläckningsarbetet så effektivt som möjligt, och jag skall i det följande lägga fram några synpunkter härvidlag, som kunna vara bra att ha i minne. Jag utgår ifrån att på platsen finnes en någorlunda väl utrustad, frivillig eller kommunal, brandkår.

Det finns ett latinskt uttryck, som heter: Si vult pacem, para bellum; Om du vill fred, så gör dig beredd på krig. Även om riktigheten av denna gamla sentens i vår tid börjat betvivlas, så lär man inte kunna förneka dess tillämplighet, då det gäller brandmannens kamp mot elden.

Den betydelsefulla del av brandväsendet, som kallas det förebyggande brandskyddet, och som avser de rent profylaktiska åtgärder mot elds uppkomst och spridning, kommer inte här att beröras

utan endast, vad som har samband med eldsläckningen.

En nödvändig förutsättning för att en brandkår med utsikt till framgång skall kunna upptaga kampen mot elden är, att man redan i fredstid genom övningar och lokaliseringar gör sig beredd härpå. Det är därför lämpligt att en plan i stort finnes för eldsläckningen inom brandkårens verksamhetsområde. De faktorer, som äro bestämmande för denna plans utformning, äro byggnadssätt och vattentillgång.

För detta ändamål bör brandchefen uppgöra en översiktlig och tydlig skiss över samhällets mera tätbebyggda delar, vilken skiss bör finnas uppsatt i brandstationens redskapshall. På denna skiss skall noggrant angivas: Byggnadernas läge och byggnadssätt, eldfarliga inrättningar och upplag, gator och farbara vägar, samtliga för eldsläckning användbara vattentillgångar, avstånden från dessa till de större eller eljest farliga brandobjekten med särskilt angivande av lämplig slangutläggningsväg o. a., som kan vara av intresse. Genom en sådan tydlig och åskådlig framställning av samhällets karaktär ur eldsläckningssynpunkt får varje man inom brandkären dessa omständigheter inristade i sitt medvetande. Denna plan bör även utvecklas att omfatta angränsande områden. I varje fall måste man naturligtvis ha reda på och ha i minne vattentillgångarna på den omgivande landsbygden, så att om exempelvis eld skulle utbryta å gården Karlsro, så skall motorsprutan uppställas vid märkegraven 300 m. sydost om gården, eller vid eldsvåda i kvarnen sprutan skall uppställas vid vägskalet 150 m. norr om kvarnen, där bäcken skall uppdammas o. s. v.

Eftersom man kan påstå, att en brandkår utan vatten kan jämföras med ett regemente utan ammu-

nitition, så skall jag ännu en stund uppehålla mig vid denna betydelsefulla detalj i brandväsendets ordnande på landsbygden. I förbigående kan jag nämna, att utsikter förefinnas för, att beredandet av lämplig vattentillgång för eldsläckning för framtiden ej kommer att innebära så stora svårigheter som hitills. Jag ber emellertid att i annat sammanhang få återkomma till denna sak.

De vattentillgångar, som komma ifråga vid eldsläckning äro — där vattenledning ej finnes — brunnnarna och de naturliga tillgångarna i sjöar, dammar, åar och bäckar. Finnas ej dessa senare inom lämpligt avstånd, måste man helt lita till brunnnarna, vilka i allmänhet med nuvarande släckningsmetoder äro otillräckliga. Dock kan man med användande av små dimensioner på munstyckena och avstängbara strålrör hushålla med vattnet, och, under förutsättning av gott tryck, få god släckningsverkan. Våra lätta, moderna motorsprutor kunna ju också lätt och snabbt flyttas från en brunn till en annan. De vanligen förefintliga brunnnarna äro emellertid vid större eldsvådor ej tillfyllest, varför man måste anordna brandbrunnar på lämpliga ställen inom samhället. Storleken på dessa brunnnar kan naturligtvis i någon mån varieras efter lokala förhållanden, men i allmänhet bör vattenmängden vara så stor, att den är tillräcklig för omkring 2 timmars eldsläckningsarbete. Om man utgår ifrån att från sprutan uttages omkring 500 mtl., bör brunnen alltså innehålla c:a 60 kbm. vatten. Tilloppet av grundvatten är i allmänhet så obetydligt, att man ej kan räkna därmed. För att kunna tillgodogöra sig hela vattenmängden, kan man lämpligen göra en liten fördjupning i brunnnens botten med plats för sugsilen. Givetvis skall brunnen förses med tillförlitlig

täckning och med lucka för sugsilen.

För samhällen med naturliga vattentillgångar ställer sig saken betydligt enklare, men även där finns en del saker att tänka på, för att vattentillgången skall bli tillgänglig och tillförlitlig. För att illustrera detta skall jag be att få nämna några anordningar, som vidtagits av eller efter förslag från härvarande brandkår, dels här i Halmstad och dels vid badorten Tylösand. På östra stranden av Nissan mellan Nordiska Filt och Verkstadsbolaget är åkanten av sådan beskaffenhet, att brandkårens sugslangar inte räckta till vattnet. Här har därför anordnats en uppställningsplats för motorspruta med en trumma för sugslangen, vilken trumma genom ett rör är förbunden med Nissans vatten. På ett flertal platser i stadens utkanter, där vattenledning antingen saknas eller är otillräcklig, har i befintliga bäckar nedsatts cementrör, försedda med lock, med rörets överkant omedelbart ovanför bäckens botten. I röret, vars dimension är så stor, att sugsilen bekvämt kan nedläggas, uppsamlas under släckningen det i bäcken framrinnande vattnet, varigenom en vattentäkt, som annars förefaller otillräcklig, kan tillgodogöras. De av herrarna, som besökt Tylösand, ha förmodligen lagt märke till en liten damm i närheten av de båda största restaurangerna. Denna damm har tillkommit och är uteslutande avsedd för eldsläckning, samtidigt som den utgör en prydnad för omgivningen. Den har kommit till stånd genom uppdamning av en till synes obetydlig källåder, vilken emellertid aldrig helt sinar ut. Även här har för bekvämlighets skull nedsatts ett cementrör för sugslangen, förbundet genom ett annat rör med vattensamlingen. Dessutom finnes ett antal brandbrunnar på badorten.

Man skulle ju kunna tycka, att vattentillgången med lätthet borde kunna ordnas, när man har havet inpå knutarna. Så är emellertid ej fallet. På grund av strandförhållandena är placerandet av en spruta där synnerligen vanskligt och bör endast ske i yttersta nödfall. För att få sugslangen på tillräckligt djupt vatten måste sprutan placeras en bit ut i vattnet, där den under arbetets gång sjunker ner i sanden. Samma är förhållandet med sugslangen. Vid blåsigt väder blottas emellanåt sugsilen och suger luft i stället för vatten, under det att sprutan och dess bensinmotor alltemellan får en kallusch av saltvatten, vilket som bekant inte är nyttigt. I närheten av badortens varmbadhus, där strandbottnen utgöres av berggrund har slutligen anordnats en uppställningsplats för motorspruta genom en stenbrygga, som lagts en bit ut i vattnet.

Innan jag övergår till eldsläckningen, skall jag be att få erinra om och kraftigt understryka, att det är en brandkårs första plikt att undan rök och eld rädda människor och djur, som befinna sig i fara. Detta är tyvärr alltför ofta fallet på landet och brandkåren har härvid en ansvarsfull och krävande plikt att fylla. Jag måste vid det detta tillfälle lämna detaljer beträffande livräddningen och vad därmed har sammanhang å sido och vill endast framhålla, att man bör — om så är möjligt — samtidigt med livräddningen organisera och sätta i gång med eldsläckningsarbetet.

Sedan alarmsignal givits, skall ju i allmänhet personalen samlas vid brandstationen för att därifrån fortast möjligt bege sig till eldstället. På landsbygden kan det i många fall vara lämpligt, att brandchefen beger sig direkt till eldstället i och för orientering, och man torde även kunna anse fördel-

aktigt att vid eldsvåda på längre avstånd från brandstationen de närmast brandplatsen bosatta brandmännen fara direkt dit, där de kunna vara till stor nytta med livräddning m. m. och även sätta i gång eldsläckning med eventuellt befintlig redskap. Givetvis skola i så fall bestämda order på förhand vara givna angående undantag från skyldigheten att samlas vid brandstationen, då man i motsatt fall kan råka i obehagliga situationer. Före avfärden till eldstället bör man ha klart för sig den lämpligaste vägen dit och även den antagliga uppställningsplatsen för motorsprutan och handkraftsprutor, om sådana finnas. Härvid kommer den förut omtalade planen väl till pass. En sådan plan kan även lämpligen finnas på brandfordon eller spruta.

Befälhavarens orientering och på denna grundade bedömande av läget är naturligtvis av den största betydelse för släckningsarbetets lyckliga genomförande. Han bör därför med lugn och sans undersöka eldsvådans natur, byggnadssätt och omgivningar och försöka bedöma eldens sannolika spridning och de släckningsresurser, han har till sitt förfogande. Han skall avgöra, var och hur angreppet med fördel bör insättas med hänsyn till byggnadssätt och vindriktning, placera vaktposter, där flygeld kan befaras antända o. s. v. Då den ena eldsvådan ej är den andra lik, är det svårt att här lämna några detaljerade direktiv åt ledaren. Jag vill emellertid ge det allmänna rådet, att man aldrig skall underskatta sin motståndare — det är bättre att lägga ut en slangledning för mycket än att försumma en sådan åtgärd, som sedermera visat sig nödvändig. Likaså bör han ej tveka att alarmera allmänna brandkåren, där denna vid risk av flygeld kan tänkas bli till nytta, och även om så

ej skulle bli fallet, så kan det bli en nyttig övning för denna värnpliktiga brandkår och en erinran om, att även dessa medborgare ha en uppgift att fylla, när samhället hotas.

Det ligger i sakens natur, att man vid all eldsläckning söker koncentrera arbetet emot eldhärden eller m. a. o. söker åstadkomma en snabb och verksam inringning av elden. Det gäller därvid i första hand att hindra eldens vidare spridning i olika riktningar. Angreppet skall därför först och främst insättas på de punkter, där sannolikheten talar för, att elden kommer att gå fram.

Det är ledarens sak att med hänsyn till byggnadsätt, anhopning av lätt antändbara ämnen, vindförhållanden m. m. avgöra, var och hur dessa angrepp skola ske. På ett rätt bedömande av dessa olika faktorer är hela eldsläckningen beroende. Vid brand inom en byggnad eller i ett byggnadskvarter måste sålunda hänsyn tagas till byggnadens konstruktion, befintliga trappor, trossbottnars och mellanväggars beskaffenhet, befintliga brandmurar och eventuella öppningar i dessa, takkonstruktioner och takbetäckningar, avståndet till närliggande byggnader och deras beskaffenhet m. m. Det kan också vara nödvändigt att vid en storbrand bedöma värdet av hotade byggnader, då situationen är sådan, att en eller flera av dessa måste offras för att rädda samhället eller del därav. Jag kan i detta sammanhang tala om ett typiskt sådant fall, som visserligen inte inträffat på landsbygden, men som ändå kan vara av intresse. Vid den senaste stora branden i staden Bergen i Norge, då ett 60-tal byggnader nedbrunno, antändes 3 st. 4-våningars stenhus, belägna mitt ibland de brinnande träbyggnaderna. Man gjorde inga som helst ansträngningar att släcka elden i

dessas stenhus, och denna underlåtenhet måste i detta speciella fall anses fullt riktig. När branden i dessa fått full fart genom alla våningarna och yttertaken, verkade de kvarstående stenmurarna som jätteskorstenar, vilka s. a. s. sögo till sig elden från de närbelägna brinnande trähusen. Brandchefen i staden förklarade, att denna omständighet kraftigt bidrog till, att branden ej blev av ännu större omfattning. Exemplet kan ju ej i samma omfattning komma att tillämpas på landsbygden och man får väl hoppas ej heller i våra städer, men det kan vara nyttigt att ha i minne. Man bör nämligen vid en storbrand glädigen låta en eller annan tämligen värdelös träkak brinna upp, om man därigenom kan undvika en katastrof.

Där ledaren ej är tillräckligt orienterad, bör han såvitt möjligt genom förfrågningar ta reda på lokaliteterna, förekomsten av särskilt eldfarliga varulager o. a., som kan vara av vikt för bedömande av läget. Vindförhållandena inverka på ledarens dispositioner, därigenom att en kraftig koncentration av angreppet måste göras, där vinden ligger på, samtidigt som man måste vara beredd på en hastig omkastning av vindriktningen, vilken företeelse på grund av den vid stor värme inträdande luftförtunningen är mycket vanlig vid stora eldsvador. Vid alla tillfällen och naturligtvis särskilt vid stark bläst måste även uppmärksamheten ägnas åt faran av sekundärantändning genom flygbränder, vilka som bekant kunna föras genom luften hundratals meter eller kilometer. En särskild fara för flygbränder utgöra de på landet ofta förekommande taken av span, särskilt om de övertäckts med tegel. Gnistorna söka sig in under tegelpannorna och antända det i allmänhet snustorra spåntaket. Man bör därför ha sin uppmärksamhet särskilt

riktad på sådana i vindriktningen befintliga brandfarliga takkonstruktioner. Till dessa höra ju också de ännu vanliga halmtaken. Hö- och halmstaccar, som tyvärr alltför ofta placeras intill byggnaderna, äro också särskilt lättfångna byten för flygbränder.

Vid storbrand i samhälle med huvudsakligen träbyggnader, vid brand i brädgårds- och träupplag, vid träindustrier m. m. måste ledaren vara beredd på den fara, som den på grund av hettan uppkommande torrdestilleringen innebär. Antändningen av sålunda upphetade trätytor sker nämligen explosionsartad över stora områden samtidigt och kan vara av ödesdiger verkan. Man måste därför alltomftast avkyla dessa objekt för att förhindra sådan antändning. Vid sådana tillfällen *kunna* brandsegel vara till stor nytta, om man har möjlighet att få dem lämpligt placerade i god tid och kan hålla dem under ständig vattenbegjutning. I motsatt fall äro de till större skada än nytta.

Under släckningsarbetets gång är det ledarens och hans medhjälparens skyldighet tillse, att personalen ej utsättes för onödiga risker till liv och lem. Givetvis kan brandmannen under arbetet ej alltid bedöma en hotande fara, utan han måste i tid varnas härför. Sådana faror äro av mångahanda slag: Svaga och demolerade byggnadskonstruktioner, för häftig avkylning utsatta väggar och skorstenstockar, giftiga gaser, strömförande ledningar, explosionsrisker m. m. Bland de senare vill jag särskilt framhålla den stora explosionsrisk, som numera finnes i så gott som varje samhälle även på landsbygden i där befintliga reparationsverkstäder, där behållare med komprimerade gaser användas för svetsnings- och andra ändamål. För såväl ledaren som varje medlem av brandkåren bör det vara

angeläget att undvika all onödig skadegörelse. I all synnerhet gäller detta de skador, som orsakas av vattnet, vilka ofta kunna bli större än de, som förorsakas av själva elden. I detta sammanhang vill jag påpeka nödvändigheten av, att de brandkärer, som ännu ha strålrör utan avstängningsanordning, omedelbart kassera dessa och i stället anskaffa reglerbara strålrör. I annat fall är det omöjligt att hålla vattenskadorna inom rimliga gränser. För landsbygdens vidkommande äro vattenskadorna ej tillnärmelsevis av den betydelse som för städerna med dess höga byggnader, affärshusens dyrbara varulager, industriernas värdefulla maskiner m. m. Men även en brandkår på landet måste ägna vattenskadorna sin uppmärksamhet. Brandkåren bör därför vara utrustad med pressenring för skyddande av möbler, maskiner o. a. värdefulla inventarier samt med ett förråd av sågsån för hindrande av vattnets nedträngande genom en byggnads trossbottnar. Dessutom bör man såvitt möjligt skyffla ut vattnet genom trappor och fönster. För skydd av en underliggande våning kan man även borra hål i golvet och därunder placera uppsamlingskärl för vattnet.

Jag har i det föregående huvudsakligen berört ledarens uppgifter vid eldsläckningen och övergår nu till en del detaljer i arbetet och brandmannens uppträdande på brandplatsen.

Beträffande slangutläggningen så har man i årtal bland fackmän diskuterat lämpligheten av att börja slangutläggningen från eldstället eller från vattentäkten, och den saken kan nog diskuteras i det oändliga utan resultat. För min personliga del är jag av den uppfattningen, att båda tillvägagångssätten kunna vara riktiga, beroende på lokala förhållanden. Huvud-

saken är, att slangutläggningen sker snabbt och riktigt. Om vid utryckningen den plats, där sprutan skall placeras, passeras, avbröstas sprutan och avlastas en del slang och lämpligt antal brandmän, varefter de övriga fortsätta till eldstället. Slangutläggningen kan då, om avståndet är långt, ske samtidigt från sprutan och från eldstället. Finnes en större slangkärra, som kan kopplas efter bil, kan slangutläggningen med fördel ske under färden till brandplatsen. Slangförrådet torde i allmänhet bestå av på slangrullar upplagd slang och av enstaka slanglängder i rullar. Jag vill emellertid avråda från att medföra för mycket slang i lösa rullar, dels därför, att slangutläggningen går för långsamt, och dels därför att man i brådskan lätt kopplar slangens värdslost, vilket kan medföra tråkigheter. Det lämpligaste är utan tveivel slangrullar med väl upplagd slang med ca 100 m. å varje, som under språngmarsch lätt kan utläggas av två man. Särskilt under mörker kan slangutläggningen vara besvärlig, och det kan lätt hända som i ett grannlän för några år sedan, då två brandmän efter en besvärlig slangutläggning med vardera ett strålrör stodo beredda att kasta sig över den härjande elden men förgäves väntade på det efterlängtaade vattnet. Vid undersökning befinns, att båda strålrören voro kopplade i vardera ändan på samma slangledning. Vid eldstället, där man vanligen förgrenar slangledningen, bör man utlagga tillräckligt med slang, så att man under släckningsarbetet har rörelsefrihet och kan omfatta elden, även om denna sprider sig under arbetets gång. Betydelsen av tillräckligt långa slangledningar är särskilt framträdande på landsbygden, där strålförarna ofta måste göra vidlyftiga förflyttningar till olika angreppspunkter, och där man ej

som i staden har möjlighet att från vattenledningen snabbt och bekvämt lägga ut en ny ledning mot ett hotat objekt.

Det är givetvis omöjligt att inom ramen för ett föredrag redogöra för tillvägagångssättet vid den mångfald av olika slags eldsvådor, som kunna uppstå, varför jag måste inskränka mig till några ord om brandmannens uppträdande i allmänhet.

Vid alla eldsvådor med stark värmeutveckling måste angreppet företagas med kraft och precision. Det gäller att komma elden in på livet med kraftiga och välriktade strålar. Strålföraren och hans medhjälpare böra därför vara utrustade med asbestskydd, täckande hela kroppen eller åtminstone ansikte och händer. Tack vare dessa eller liknande skydd kan strålföraren tränga ända fram till eldhärden och därigenom ernå en effektiv eldsläckningsverkan. Jag vill vid detta tillfälle på det allvarligaste tillråda dem av herrarna, som blivit anförtrodda uppdraget att skydda hemorten mot eldens härjningar, att utrusta sina brandkärer med dessa — enligt min mening — oundärliga attribut i utrustningen. Man kan härmed rädå stora värden med en obetydlig utgift.

Det är av stor vikt att uppdraget som strålförare anförtros åt personer med omdömesförmåga. God kännedom om vanlig eldsläckningstaktik, parad med djärvhet, iakttagelseförmåga och lugn måste man fordra av en god strålförare. Han skall sålunda kunna bedöma läget inom det honom anförtrodda angreppsområdet, göra angreppet på så nära håll som möjligt, rikta vattenstrålen mot eldhärden och ej mot röken, iakttaga och rapportera alla omständigheter, som kunna vara av vikt för ledaren att känna; han skall spara på vattnet genom att avstånga strålröret i alla de

fall, då han ej kan beräkna god släckningsverkan. Strålföraren skall framtränga till den egentliga eldhärden med strålröret framför sig och under vägen dit avsläcka det som är närmast. Han skall veta, att vattenstrålen är en god ledare för elektrisk ström, han skall även veta, att man ej släcker exempelvis bensin med vatten men samtidigt, att man med vatten kan skydda föremål att antändas från brinnande bensin. Han aktar sig för att fabricera acetylengas genom att spruta på i lokalen befintlig karbid, och han ordnar med, att osläckt kalk, om sådan skulle finnas i närheten, undanskaffas eller skyddas. Vid stark kyla undviker han slangens tillfrysning vid tillfälligt avbrott i släckningen genom att låta vattnet sakta passera genom det strypta munstycket. Riskerar han härigenom vattenskador, placerar han strålröret genom ett fönster eller där vattnet eljest gör så liten skada som möjligt. Strålföraren kan betraktas som ledarens känselspröt. För att han rätt skall kunna utföra sitt ofta svåra uppdrag, behöver han 1 eller helst 2 man vid sin sida.

För strålföraren gälla naturligtvis även de grundregler för den enskilde brandmannens uppträdande, som sedan gammalt finnas och som jag här i all korthet skall sammanfatta: Öppna aldrig dörren till en brinnande lokal, förrän slangledningen är klar och vattnet i munstycket eller m. a. o. förrän allt är färdigt för angreppet. Vid öppnande av dörr till lokal, där elden är häftig, måste man tänka på risken av s. k. stickflammar, vilka med en intensiv och ofta livsfarlig hetta och med stor hastighet kunna uppträda omedelbart vid öppnandet. Då dessa stickflammar i allmänhet passera dörröppningens överdel, bör man vid öppnandet intaga så låg ställning som möjligt. Se till att slangarna ej placeras på

glödande, brinnande eller vassa föremål, varav de kunna skadas och släckningen äventyras. Framträngandet mot eldhärden måste i rökfyllda lokaler ske så nära golvet som möjligt, då röken där ej är så koncentrerad. Lämpligt är att hålla ansiktet så nära strålrörets mynning som möjligt. Genom strilning med strålen kan man även i någon mån skingra röken. Fördelaktigt kan även vara — då gasmask saknas — att hålla en med vatten indränkt näsduk eller svamp för näsa och mun. Håll alltid väl reda på återvägen, för den händelse en hastig utrymning av lokalen blir nödvändig. Lämna därför ej i onödan slangledningarna, ty de äro utmärkta reträttvägar till det fria. Håll uppmärksamheten på och skydda trappor och bärande byggnadskonstruktioner och iakttag alla omständigheter, som möjligen kunna ge anledning till olyckshändelser.

När släckningsarbetet nått det skede, då man med säkerhet kan anse elden begränsad och under kontroll, kan man så småningom draga tillbaka en eller annan slangledning. Jag använder med avsikt uttrycket "med säkerhet", ty det kan vara förenat med fara att för tidigt anse sig vara herre över elden — obehagliga överraskningar kunna inträffa. Röjningsarbeten, eftersläckning och vakthållning måste ske med största omsorg och under ledarens ansvar. När ett återupblossande av elden är utslutet — men ej förr — kan släckningsarbetet anses slut och personal och material indragas. Alltså: Far ej hem för tidigt, även om ni är aldrig så genomvåt och stelfrusen.

Det torde vara ett känt faktum, att en stor del av eldsvådorna på landsbygden förorsakas av gnistor från soteldar. De glödande sotpartiklarna föras av vinden till ett närbeläget halm- eller spåntak, en

halmstäck eller genom en fönsteröppning till en loge och — saken är klar. Emellertid har jag den uppfattningen, att man alltför mycket nonchalerar såväl själva sotelden som dess följder. Släckningen av soteld har varit föremål för mycken debatt, och en mängd olika metoder ha under årens lopp kommit till användning. Sålunda omtalas, att man i äldre tider släppte ner i den brinnande skorstenen en levande gås, för att denna genom sitt flaxande skulle sopa ner gnistor och sot genom skorstenen. Även om metoden inte är förenlig med nutida djurskyddssträvanden, kan man ur rent saklig synpunkt inte underlåta att ge den sitt erkännande. Man måste nämligen anse det släckningsförfarande riktigtast, som avser att ränsa skorstenspipan från det brinnande sotet. I stället för gåsen använder vi här i Halmstad vanliga sotareredskap. På en del håll, även i större städer, använder man vatten för släckningen. Att denna metod under vissa omständigheter och vårdslöst tillämpad kan vara ödesdiger, har jag själv varit i tillfälle bevitna, i det man genom denna hastiga avkylning av den starkt upphettade skorstensstocken faktiskt spräckte denna genom byggnadens alla 4 våningar. Att en sådan släckning av soteld kan få svåra följder, t. ex. trossbottenbränder, är givet. Om sålunda användandet av vatten för släckning av soteld i allmänhet måste anses olämpligt eller rättare felaktigt, så kan det i vissa fall på landsbygden vara motiverat eller rent av nödvändigt att hastigt dämpa gnistregnet med vatten för att skydda intilliggande, lättantändbara risker. Givetvis måste man därvid iakttaga en viss försiktighet med vattenbegjutningen och framför allt inte försumma att efteråt företaga en noggrann besiktning av skorstensstocken.

I början av mitt anförande antydde i förbigående, att beredandet av vattentillgång för eldsläckning förmodligen ej skulle komma att framdeles erbjuda så stora svårigheter som hittills. Jag avsåg därmed eldsläckning med mekaniskt skum. Då det finnes stora utsikter för, att skumsläckningen skall komma till användning även på landsbygden, har jag ansett det lämpligt att vid detta tillfälle nämna några ord om principerna för släckning med skum samt metodens fördelar och eventuella nackdelar.

I och med att de eldfarliga oljorna funno en vidsträcktare användning började man inrikta sig på att finna lämpliga medel för släckning av brand i dessa oljor. Redan år 1906 konstruerades den första eldsläckningsapparaten för släckning med skum. Detta bildades av svavelsyra, bikarbonat och saponin och visade sig lämpligt för släckning av eldfarlig olja. Denna metod med s. k. kemiskt skum utvecklades sedermera men fann på grund av de höga kostnaderna huvudsakligen användning för stationära eldsläckningsanordningar vid de större oljeupplagen.

Det kemiska skummets goda släckningsegenskaper trodde man till en början bero på den i skumblåsorna befintliga kolsyregasen. Detta visade sig dock vara ett misstag, i det man fann, att verkan blev lika god genom användandet av luft i stället för kolsyra, under förutsättning, att skumblåsorna voro tillräckligt sega. Med förbigående av den mängd olika konstruktioner, för att göra skumsläckningen effektiv, som sedan gjordes, vilka försök kanske här äro av mindre intresse, skall jag nämna några ord om den lösning av problemet, som funnits av de båda danska ingenjörerna Schröder och van Deurs, och vilken nog kan betraktas som skumsläcknings-

metodens genombrott. Skummet bildas på rent mekanisk väg däri-genom att luft och vatten tillföres i lagom mängd skumlösning. Det härför nödiga aggregatet, som i allmänhet kan monteras på en vanlig motorspruta, består i huvudsak av en behållare för skumlösningen, en klappump och en blandare. Det erforderliga vattnet, som lämnas av sprutans centrifugalpump, blandas med luft och en mindre kvantitet skumlösning och pressas under tryck genom ett s. k. piskorgan ut i slangledningen, där skummet expanderar. Genom särskilda regleringsanordningar kan man med lätthet variera skummets konsistens. En mängd olika konstruktioner av skumsläckningsaggregat ha redan framkommit i vårt land.

Det sålunda framställda skummet — mekaniskt skum, även kallat luftskum — består av ungefär 90 % luft, 8 à 9 % vatten och resten skumlösning. Man räknar med att av 1 liter skumlösning erhålla c:a 1000 liter färdigt skum.

Skummets släckningsförmåga beror på, att det tack vare sin sega konsistens avstänger luftens syre från det brinnande föremålet eller, populärt talat, kväver elden, samtidigt som det har en avkylande verkan. Vid släckning av eldfarliga oljor, vilka få en alltmer vidsträckt användning även inom våra industrier och hantverk, har skummet sin givna plats. Men tack vare dess goda släckningsegenskaper finnas utsikter för, en betydligt vidsträcktare användning. Dessa egenskaper kunna sammanfattas i: *Ringa vattenmängd*, vilket har till följd *obetyd-*

liga eller inga vattenskador, utnyttjande av mindre vattentillgångar t. ex. vanliga gårdsbrunnar, vilka vid vanlig vattensläckning äro så gott som värdelösa; detta senare kan även vara en stor fördel ur den synpunkten, att släckningen kan snabbare igångsättas, än om man måste lägga ut slangledningar från avlägset belägna vattentag. På grund av skummets ringa vikt *bli slangarna lätta och lätthanterliga*. Skummets seghet är till stor fördel, i det att det ligger kvar som ett skyddande täcke och *förhindrar förnyad antändning*. Tack vare denna egenskap kan man genom att bespruta hotade byggnader *förhindra en antändning*.

De nackdelar, som vidlåda skumsläckningsmetoden, sammanhånga med skummets ringa vikt. Vid släckning inomhus, där elden angräp trossbottnar, mellanväggar, varulager m. m. måste eftersläckningen verkställas med stor noggrannhet, då i annat fall ett återuppblossande av elden kan befaras. Det lätta skummet dämpar visserligen elden men saknar vattnets genomträngningsförmåga. Vid släckning utomhus framträder även en nackdel hos skummet på grund av dess ringa vikt. Vid blåst splittras strålen och när ej eldhärden med önskvärd kraft. Jag har i annat sammanhang framhål-lit nödvändigheten av ett energiskt framträngande mot eldhärden, och detta är ett oeftergivligt villkor vid skumsläckningen. Strålföraren och hans medhjälpare måste därför utrustas med asbest- eller liknande skydd, som möjliggör ett an-grepp på nära håll.

Gör alltid elektriska ledningssystemet strömlöst, då arbetet slutar!

2-taktmotorn och den bärbara motorsprutan.

Under de senare åren har i vårt föregångsland betr. eldsläckningsväsende, Tyskland, 2-taktmotorn i allt högre grad kommit till användning för de små bärbara motorsprutorna.

Det måste vara viktiga orsaker, som gjort att man här synes föredraga 2-taktmotorn framför 4-taktmotorn, men trots detta hör man ej alltför sällan fördömanden i kraftiga ordalag av 2-taktmotorn som sprutmotor. I synnerhet visar man gärna på att å motorfordon så gott som uteslutande 4-taktmotorer användas, ett förhållande, som skulle bevisa 2-taktmotorns mindervärdighet. Detta måste dock anses som en både förhastad och falsk slutledning.

Två-taktmotorn har givetvis blivit något styvmoderligt behandlad i trots av den är lika gammal som 4-taktmotorn. Båda räkna sin utveckling från 1880-talet samt hava ej i sina grundprinciper förändrats sedan denna tid även om i detalj-avseende båda typerna undergått högst avsevärda förändringar.

Det är ej mer än c:a 10 år sedan, som här i Sverige stridens vågor ingo höga om, huruvida centrifugalpumpen skulle anses lämplig såsom brandpump. Den hade många motståndare, men trots detta bröt den sig oemotståndligt igenom, i det att f. n. praktiskt taget ej användes annat än centrifugalpumpar som brandpumpar.

En liknande strid pågår nu mellan 2-takt och 4-taktmotorn och vilken av dessa, som kommer att gå segrande ur striden kanske snart nog kan konstateras.

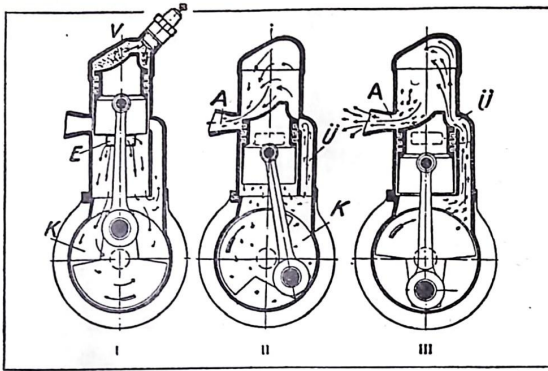
Det är givet att både 2-takt- och 4-taktmotorn ha sina fördelar och nackdelar, men gäller i första hand att välja ut den typ, som passar bäst för ett visst ändamål.

Men vari bestå olikheterna mellan de båda motortyperna?

I cylindern på en 4-taktmotor upprepar sig regelbundet följande förlopp: insugning, kompression, förbränning (explosion) och utblåsning av gasblandningen. Här för erfordras alltså två hela varv av vevaxeln eller fyra kolvslag, av vilka endast ett är arbetsslag. (Ett kolvslag = $\frac{1}{2}$ varv av vevaxeln = 1 takt). Tre slag uträta sålunda intet nyttigt arbete, utan förbrukar istället en del av den mekaniska energi, som utvecklas under förbränningslaget. Strömningen av gasblandningen (bränsleblandningen) regleras genom in- och utblåsningsventiler, vilka styras av kamaxlar med erforderliga driftsorgan.

2-taktmotorn arbetar i stället på följande sätt: När kolven rör sig uppåt, så förtätar (komprimerar) den den i förbränningsrummet V befintliga gasblandningen (se bild fig. 1). Samtidigt sker en gasförtunning i vevhuset K under kolven, vilket rum är avtätat mot den yttre luften, och står i förbindelse med förgasaren genom öppningen E. Så snart kolven vid uppåtgåendet frilägger inströmningsöppningen E, rusar bränsleblandning från förgasaren in i vevhuset.

Omedelbart innan kolven har nått det övre dödläget antänder tändstiftet den ovan kolven befintliga gasblandningen. Genom den

uppstående explosionen tryckes kolven med stor kraft nedåt, varvid inströmningskanalen E tillslutes. Så snart överkanten av kolven öppnar för utblåsningskanalen A (fig. II) strömmar de under tryck varande förbränningsgaserna genom denna kanal in i ljuddämparen och vidare ut i det fria.

Ett ögonblick senare under samma nedåtgående rörelse av kolven, lämnar denna överströmningskanalen U öppen (fig. III), varigenom den nu i vevhuset komprimerade färsk gasblandningen strömmar över till förbränningsrummet V samt spolar bort resterna av förbränningsgaserna. För att underlätta denna senaste operation är översidan på kolven utförd med en rygg, vilken tvingar gaserna att röra sig i bestämda riktningar.

Genom svängningsmassan fortsätter vevaxeln att röra sig, så att kolven åter går uppåt, varvid den först tillsluter överströmningskanalen U och utblåsningskanalen A och därefter börjar komprimera den i förbränningsrummet varande gasblandningen.

Detta förlopp upprepas under varje varv av vevaxeln, då kolven alltså gör två kolvslag, varav ett

är arbetslag, d. v. s. energialstrande.

Strömningen av gasblandningen regleras av själva arbetskolven, vilken frilägger och sluter inströmnings-, överströmnings- och utblåsningskanalerna på rätta tidsmoment.

Å 2-taktmotorn erfordras alltså ej några ventiler, fjädrar, lyftare, kamaxlar och kamaxeldrev o. dyl., som finnas å 4-taktmotorn.

Ovanstående arbetsätt av 2-taktmotorn benämnes tre-kanalsystemet.

Teoretiskt skulle 2-taktmotorn vid lika slagvolym och i övrigt lika förhållanden kunna avge dubbla den effekt, som 4-taktmotorn ger. I praktiken uppnås detta ej, enär vid utblåsningen en del av de förbrända gaserna bliva kvar samt en liten del av de friska gaserna gå förlorad.

Ej sällan hör man det påståendet att 2-taktmotorn i regel arbetar med högre varvantal än 4-taktmotorn. Det är ett misstag, vilket synes bero på det förhållandet, att man tror sig kunna bedöma varvtalet efter ljudet från motorn. En 2-taktmotor har ju en explosion pr varv och cylinder, då 4-taktmotorn

har en explosion på vartannat varv och cylinder. Vidare kan ljuddämparen å en 4-taktmotor göras effektivare än å en 2-taktmotor. Vid lika slagvolym och effekt är varvantalet å en 2-taktmotor blott c:a hälften av det hos 4-taktmotorn.

Numera uppgår å moderna småmotorer varvantalet till 3000-3500 per minut, men finnas inga svårigheter och inga risker för onormala materialpåkänningar att uppnå betydligt högre varvantal.

Men varför användes då ej överallt 2-taktmotorn, när denna har nära nog dubbla effekten mot 4-taktmotorn? Orsaken härtill är i första hand den, att 2-taktmotorn ej kan tillverkas med större slagvolym per cylinder än c:a 300-450 cm³, enär större motorer fordra speciella in- och utblåsninganordningar, vilka ju 4-taktmotorn kunna undvara. Det är först vid verkliga stormotorer i förbindelse med Diesel-principen, som 2-taktmotorn gentemot 4-taktmotorn åter blir konkurrensduglig.

I andra hand är driftsekonomien för en 2-taktmotor betydligt sämre än för 4-taktmotorn.

För en bärbar motorspruta gäller främst att få fram en lätt, kraftig, driftsäker och samtidigt billig motor, egenskaper som just 2-taktmotorn på ett speciellt sätt förenar.

Genom bortfallandet av smörjoljepump och alla de vid 4-taktmotorn för styrningen av ventiler-na erforderliga delarna undvikas konstruktionsdelar, som dels äro kraftdande och dels kunna giva anledning till driftstörningar.

Å en 2-taktmotor finnas ej andra rörliga delar än vevaxel, kolvstänger, kolvar och magnet, varav följer att givetvis driftsäkerheten i hög grad ökas.

Genom dubbla antalet kraftimpulser per tidsenhet fordrar 2-taktmotorn en mindre svängmassa än

4-taktmotorn för att nå en tillfredsställande likformighetsgrad.

Det är tydligt att genom bortfallandet av talrika konstruktionsdetaljer samt genom reducering av svängmassan en avsevärd minskning av totalvikten ernas, samtidigt som detta förmånligt inverkar på tillverkningskostnaden.

Vidare blir drift och skötsel av motorn ytterligt förenklad. För slitage särskilt känsliga delar finnas ej, varför även reparationskontot för en 2-taktmotor blir obetydligt.

Som tidigare är nämnt arbetar 2-taktmotorn utan smörjoljepump. Erforderligt smörjmedel tillföres alla arbetande delar genom tillsats av olja i bränslet i förhållande 1:12 till 1:20.

Inblandningen av smörjolja i bränslet är förenat med såväl försom nackdelar. Bland fördelarna märkes: att smörjoljepump ej erfordras, att kontrollen av smörjoljeförbrukningen i vevhuset bortfaller, att beckningen av olja i vevhuset vintertid med åtföljande startningssvårigheter undvikas. Nackdelarna äro: en större smörjoljeförbrukning samt risk för svårigheter vid starten, därest motorn handhaves av oskickligt folk genom att ren smörjolja avlagrat sig i förgasare och å tändstift etc.

När en 2-taktmotor skall stannas skall detta ej ske genom att kortsluta tändningen utan genom att ställa magneten på lågtändning samt därefter stänga av bränsletillförseln till förgasaren, så att motorn stannar på grund av brist på bränsle.

Om man kortsluter tändningen, stannar motorn genast, men avsätter sig da oljan i den oförbrända gasblandningen i vevhus, cylinder-teppar och på tändstift, därigenom att bensen avdunstar. Härigenom kan en förnyad start av motorn försvaras.

Även i förgasarens flottörhus kvarstannar bränsleblandning så

att, när bensinen förgasat, ren smörjolja insuges i motorn vid den förnyade starten.

Den viktigaste detaljen vid skötsel av 2-taktmotorn är sålunda att, när densamma skall stoppas, detta sker genom avstängande av bränsletillförsel.

2-taktmotorns nackdelar i förhållande till 4-taktmotorn kan i stort begränsas till följande två: större bränsle- och smörjoljeförbrukning per hkr.-timma samt en mindre effektiv dämpning av smällarna från avgaserna.

Om bränsleförbrukningen för en 4-taktmotor sättes till 280 gram pr hkr.-tim. blir den för en 2-taktmotor i samma storleksgrupp 380—420 gr. per hkr.-tim. Driftsekonomien för en motorspruta är dock av underordnad betydelse, i det att det vid exempelvis en 3-timmars eldsvåda knappast kan spela någon roll, om för driften det går åt 30 eller 45 liter bensin.

Att förse en 2-taktmotor med en effektiv ljuddämpare med bibehållande av normal motoreffekt har hittills ej lyckats. Då en 2-taktmo-

tor under samma slag blåser ut avgaserna och suger in ny gasblandning kan en effektiv dämpning av avgasmällarna ej ske utan en oförmånlig effektsminskning.

Då sprutan i regel uppställs på avsevärt avstånd från själva eldsläckningsplatsen, kan ljudet knappast i högre grad verka försvårande på kommandonas avgivande och uppfattande, varför olägenhet av bullret från motorn måste anses minimal.

I Tyskland har 2-taktmotorn mer och mer tagits i bruk för de mindre spruttyperna, ett faktum som bättre än något annat visar, att denna motortyp verkligen synes medföra fördelar samtidigt som givetvis driftsäkerhet och startförmåga anses vara fullt tillfredsställande.

Här i Sverige mötes fortfarande 2-taktmotorn med ett visst mistroende, men torde vi snart nog bli överbervisade om 2-taktmotorns företräden framför 4-taktmotorn för vissa arbetsuppgifter, bland vilka just märkas den bärbara motorsprutan.

RIKSFÖRBUNDET.

Nyanmälda kårer.

- B. Nya Huvudsta.
- C. Dannemora.
Trögd.
Gimo bruk.
Strömsbergs bruk.
Södra Hagunda.
Österby bruk.
- G. Liatorp.
- L. Djurröd.
Fjälkestad.

- L. Mellby.
Ravlunda.
Rörum.
S:t Olof.
Ö. Vram.
Vånga.
Österslöv.
Ö. Sönnarslöv.
- U. Centrala Flygverkstaden,
Västerås.
- X. Edsbyn.

PROTOKOLL fört vid ordinarie årsmöte med medlemmar av Svenska Brandkärernas Riksförbund i Uppsala den 19. augusti 1933.

Närvarande: Av centralstyrelsen Landshövdingarna N. Edén, J. Nilsson och W. Murray, direktörerna P. Tollin och G. Bylund, överstelöjtnant R. Stridbeck, agnom G. Eliasson samt suppleanterna ryttmästare A. Hæggeström och kapten F. Kylberg. Av brandkonsulenterna 14 stycken. Ombud för länsförbund och kärer. Dessutom representanter för anslagsgivande försäkringsbolag och personliga medlemmar. Till mötets offentliga del infunno sig en del inbjudna så att samtliga deltagare uppgingo till i runt tal 150 personer.

§ 1.

Riksförbundets ordförande hälsade de närvarande välkomna.

§ 2.

Utsågos direktör K. H. Modén och kapten F. Kylberg att jämte ordföranden justera mötets protokoll.

§ 3.

Centralstyrelsens redogörelse öfver verksamheten 1932 hade genom införande i tidskriften tidigare underställts medlemmarne, varför det ansågs obehöfligt uppläsa densamma. Redogörelsen lades med godkännande till handlingarna.

§ 4.

Revisionsberättelsen för kalenderåret 1932 upplästes och lades till handlingarna. Ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

§ 5.

Till ordförande och vice ordförande i Riksförbundet omvaldes landshövding N. Edén och landshövding J. Nilsson. Till styrelseledamot nyvaldes direktör W. Granéli efter landshövding Malmroth, som undanbett sig återval. Till styrelsesuppleanter omvaldes hrr N. Ohlsson och F. Kylberg samt nyvaldes överstelöjtnant H. Forssman.

§ 6.

Till revisorer återvaldes godsförvaltare Fr. Larsson, Christinehof, Lövestad och häradskrivare S. Gottliebsson, Falun. Till suppleanter valdes herrar H. Adrian, Osby och K. H. Modén, Uppsala.

§ 7.

Medlemsavgiften, fem kronor för enskild medlem och tio kronor för brandkår eller kommun, skulle bibehållas under år 1934.

§ 8.

Tvenne motioner, en från överstelöjtnant Stridbeck och en från Älvsborgs läns Brandkarsförbund angående Brandkarstidskrifts förändrade utgivande såväl beträffande antalet nummer som innehåll, föredrogs och beslöt förbundsmötet att uppdraga åt Centralstyrelsen att utreda, i vad mån de av Älvsborgs läns Brandkarsförbund framförda önskemålen kunde tillmötesgå, samt att vidtaga de åtgärder i detta syfte, som Centralstyrelsen finner möjliga och lämpliga.

§ 9.

Föredrogs ombudsmannens i Jönköpings läns brandstodsbolag ingenjör O. Lundquist motion, om att de till Jönköpings läns Brand-

kärsförbund anslutna kärerna skul-
le erlägga en årsavgift av kr. 3: —
till Riksförbundet.

Årsmötet beslöt avslå motionen,
och skulle närmare meddelande
lämnas Jönköpings läns Brandkärs-
förbund huru nuvarande årsavgif-
ter användas.

§ 10.

Den offentliga delen av förbunds-
mötet, till vilken inbjudan utgått
till representanter för Uppsala
stad m. fl., öppnades därefter av
ordföranden, landshövding Edén,
med ett tal, i vilket landshövding-
en frambar Riksförbundets lyck-
önskan för den senaste lyckliga
tilldragelsen i länsförbundsfamil-
jen nämligen bildandet av Uppsala
läns Brandkärsförbund och ingå-
ende skildrade den frivilliga brand-
kärsrörelsens uppkomst och syften.
Landshövdingen betonade, att Riks-
förbundet icke finge betraktas som
en enbart arkitektonisk överbygg-
nad på länsförbunden utan hade
sina särskilda, praktiska funktio-
ner i dessas tjänst. Man håller ett
tekniskt kontor, som följer med
alla nyheter på området och genom
länskonsulenterna ställer dessa i de
enskilda kärernas tjänst. Dessa
få därigenom direkt tillgång till
forskningens resultat på detta om-
råde, vilket smånogom alstrat stor
förståelse för riksförbundstanken.
— Man stod i år för första gången
inför nödvändigheten att klara sig
utan statsbidrag, men man hade i
gengäld fått en donation från All-
männa Brandförsäkringsverket för
Byggnader å landet på ej mindre
än 25000 kr. jämte smärre bidrag
från andra brandstodsbolag. Man
kan därför alltfört hoppas på ett
energiskt arbete för stöd åt de små
kärernas självverksamhet.

§ 11.

Höll professor Harald Norinder
ett föredrag om Brandfaran genom
åskslag.

§ 12.

Besågs Institutet för högspän-
ningsforskning å Husbyborg.

§ 13.

Förevisades å Slottsbiografen
Riksförbundets propagandafilm.

§ 14.

Demonstrerades utställd brand-
materiel och företogs prov med
skumsläckningsaggregat och mo-
torsprutor.

§ 15.

På kvällen samlades deltagarna
till middag å Flustret, varvid tal
höllos av landshövdingarna Edén
och Linnér m. fl. Efter middagen
följde ett animerat samkväm.

§ 16.

Den 20. augusti kl. 11 f. m. av-
reste mötesdeltagarna till Gamla
Uppsala, vars brandstation och ma-
teriel besågs. Därefter fortsattes
färden till Vattholma bruk, där
Tensta, Viksta, Björklinge, Skut-
tunge, Storvreta och Vattholma
brandkärer gjorde en intressant
och lärorik uppvisning under kap-
ten Kylbergs ledning.

§ 17.

Förbundsmötet avslutades däref-
ter i Vattholma.

In fidem
ERIK GILLNER.

Justerat

Nils Edén. K. H. Modén.
F. W. Kylberg.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. v. Brandchefen N. Ohlsson. Exp.: Kungsg. 26, Malmö. Tel. 21665

Brandkårsförbund för Göingehäraderna.

Samtliga brandkärer i de båda Göingehäraderna hade den 5. nov. 1933 kallats till sammanträde å Stadshotellet i Hässleholm i och för bildandet av en gemensam organisation. Sexton av de tjugotre kärerna hade sänt ombud, och nära ett femtiotal personer voro tillstädes, dels aktiva brandkårsmedlemmar, dels ledamöter av kommunernas brandstyrelser. Ärendet hade tidigare förberetts av en för ändamålet tillsatt kommitté. Denas ordförande, brandchefen i Hässleholm, fabrikör Aug. Andersson, hälsade de närvarande välkomna, varpå han utsågs att leda dagens förhandlingar.

De närvarande beslöto enhälligt att bilda *Göingehäradernas brandkärskrets*, vars syfte skall vara att arbeta för tillkomsten av flera frivilliga brandkärer inom dess verksamhetsområde samt att medverka till främjandet av förbättrat brandskydd, i synnerhet på landsbygden. Ordföranden föredrog det förslag till stadgar, vilket kommittén uppgjort. Stadgarna blevo utan ändring enhälligt antagna.

Till ledamöter i styrelsen valdes brandchefen Aug. Andersson, Hässleholm, kamrer E. Bronér, Broby, godsägare Bertil Nilsson, Önnestad, vice brandchefen Oskar Nilsson, Osby, och handlanden N. Pettersson. Sösdala. Suppleanter blevo handlanden E. Svensson, Broby, och vice brandchefen H. Palmqvist,

Hässleholm. Till revisorer valdes disp. E. Åkesson, Vanås, och herr Olof Nilsson, Ballingslöv, med herr A. Lindskog, Önnestad, som suppleant. Mötet bestämde, att årsavgiften skall utgå med fem kronor pr kår, och att sådan skall erläggas även för innevarande år. På inbjudan av ombuden från därvarande brandkår beslöt kretsen hålla sitt nästa sammanträde i Broby.

Sedan dessa angelägenheter slutbehandlats, överlämnades ordet till brandkonsulenten *Nils Ohlsson*, Malmö, som höll ett intressant föredrag, vilket han betitlat "Brandskydd i allmänhet samt brandskyddsväsendets utveckling från äldsta tider". Kraftiga applader vid föredragets slut gävo uttryck för auditoriets tacksamhet.

Efter sammanträdet begävo sig samtliga deltagare till stadens brandstation, där Hässleholms Borgarbrandkår under sin energiske och skicklige chefs ledning gav en lyckad uppvisning i "stegexercis" med såväl hak- och skarvstegar som mekanisk steg. Ehuru åskådarskaran utgjordes av nästan uteslutande sakkunniga, voro alla ense om att uppvisningen bar tydligt vittne om framstående skicklighet och flitig träning.

Slutligen samlades deltagarna till middag å Stadshotellet, varvid flera tal höllos av bl. a. brandstyrelsens i Hässleholm ordförande, nämndeman N. O. Lundberg, brandchef Andersson m. fl.

Den nya brandstationen i Skillinge.

Skillinge och Ö. Hoby frivilliga brandkår, den näst yngsta i sin ort, har under sommaren låtit uppföra en ny brandstation, belägen invid genomfartsvägen i samhället. Det är en imponerande byggnad och presenterar sig, från vägen sett, snarare som ett större privat-hus. Vid byggnadens baksida reser sig slangtornet till 12 meters höjd. Byggnaden är 17,5 m. lång och 10 m. bred med fasadtegel av A.-B. Simrishamns tegelbruks handslagna vackra tegel.

Källarvåningen inrymmer garage för brandbilen samt ett extra garage för uthyrning, rymligt manskapsrum, brandfritt stort arkivrum, två badrum för blivande folkbad samt hall och pannrum.

Huvudvåningen är inredd med hall och kök samt en samlings-sal om 13,2 gånger 9,6 meters golvyta och 5,2 meters höjd till det välvda taket. Till salen sluter sig en läktare, belägen över hallen och köket. Läktaren lämnar utrymme för 50 sittplatser och salen för 200 samt äro avsedda att tagas i bruk vid större festliga tillställningar, eventuellt även för stora stämmor inom församlingen.

Entreprenör för byggnadsarbetet är byggmästare Wilh. Green i Skillinge och entreprenadsumman 14,850 kr. Arbetet påbörjades i maj och skulle vara färdigt till insynning senast i mitten av oktober. Firman Ekman och C:o i Simrishamn har utfört centraluppvärmnings- och sanitära anordningar för 2,650 kr., Larssons elektriska byrå i Simrishamn elektriska installationer med armatur för 700:— kr. och firman Lindblom & Son i Skillinge målningsarbetet för 626 kr. Tomten om 1,000 kvadratmeter har kostat 1,000:— kr. och till lika belopp beräknas planteringen, vadan byggnaden i fullt fär-

digt skick går till bortåt 21,000 kr.

Styrelsen för Skillinge och Ö. Hoby frivilliga brandkår, som bildades 1931, består av följande ledamöter: skräddaremästaren P. Thulin, ordförande, byggmästare Wilh. Green, v. ordf., folkskoll. H. Seymour, sekreterare, köpman P. O. Persson, kassör, samt folkskoll. Aug. Månsson och lantbr. Olov Jönsson i Hoby. Dessutom äro brandchefen smedmästaren Gottfrid Stridsberg samt v. brandchefen snickaren Edv. Eiman självskrivna ledamöter av styrelsen.

Den aktiva brandkåren består av 22 man, fördelade på tvenne uppåd.

Den för 8,500 kr. inköpta brandbilen är av märket Dogde med påmönstrad Taminipump med en kapacitet av 1,500 minutliter och försedd med 63 hästars motor samt 560 m. slang. Dessutom finnes full utrustning av brandhjälmar, gasmasker m. m. Sammanlagda inköpskostnaden för det hela går på 12,500 kr.

Ingelstads och Järrestads härads brandstodsbolag har lämnat bidrag med 3,300 kr. förutom gratifikation för tjänstgöring vid eldsvådor, Ö. Hoby kommun 1,000 kr., Skillinge municipalsamhälle 1,000 kr., Skillinge sjöassuransförening 500 kr., Skillinge och Ö. Hoby kvinnoförening 600 kr., Klädesassuransförening 200 kr. och nettot på kårens nöjeställningar samt gåvor och övriga inkomster ha tillfört kassan c:a 6,000 kr. i inkomster. Härigenom har styrelsen varit i tillfälle att likvidera alla inköp.

Frivilliga brandkåren är samhällets skötebarn och styrelsen är synnerligen förhoppningsfull beträffande medel till likvidering av byggnadsskulden, för vilken styrelsen iklätt sig personlig borgen. Samhället är att gratulera och styrelsen värd allt erkännande för vad som ästadkommits till bekämpande av brandfaran i orten.

Jämtlands brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: f. v. Brandchefen R. Scharin, Brandförman A. R. Berg.
Exp.: Brandstationen, Östersund.

De frivilliga brandkårenna.

Jämtlands brandkårsförbund hade årsmöte den 29 oktober 1933 å hotell Standard. Ansvarsfrihet beviljades. Av årsberättelsen framgick bl. a. att under 1932 bildats fyra nya brandkärer, som anslutit sig till förbundet, nämligen Sörbygdens, Gällö, Föllinge samt Byns-Bispgårdens frivilliga brandkärer. Antalet anslutna brandkärer är 30. Som brandkonsulent har tjänstgjort brandförman A. R. Berg. Förbundet har erhållit 500 kr. i anslag av Jämtlands läns sparbank.

I anledning av att förbundet kunde se tillbaka på en 10-årig verksamhet föredrogs berättelse över arbetet under denna tid.

Inkomster och utgifter balanserade vid räkenskapsårets slut på kronor 2,193:20 med en behållning av kronor 1,464:30.

Till styrelse valdes landshövding M. Munck af Rosenschöld, ordf., f. riksdagsman N. O. Olsson, vice ordf. och kassaförvaltare, brandförman A. R. Berg, sekreterare, hamnfogde R. Scharin, lantbr. A. B. Gustafsson, Ytterån, ing. S. Weilert, Kälarne, disp. A. Hellström, Brunflo, och bankkamrer P. Dillner, Lit. Suppl.: hem-äg. J. O. Sundin, Sikås, bagaremästare A. Grinde, Rätansbyn, hr Alfred

Svensson, Ragunda och järnhandl. E. G. Lundholm, Strömsund. Revisorer: kanslist A. Grafström och bankkamrer W. Myrin, Östersund med förman O. E. Kroon, Hissmofors och skorstensfejarmästare Hj. Gustafsson, Hornsberg, som suppl.

Ombud vid riksförbundets årsmöte blev f. riksdagsman N. O. Olsson, Rösta med hamnfogde R. Scharin som suppl.

Ordföranden meddelade att Svenska Brandkärernas riksförbunds förtjänstmedalj i silver jämte diplom tilldelats brandchefen järnhandl. E. C. Lundholm, vice brandchefen tandläkaren J. V. Färnlöf och brandmästaren handl. Svante O. H. Roos, samtliga i Strömsund.

Förslag till nya stadgar i enlighet med Riksförbundets normalstadgar godkändes.

Vid konstituerande möte med styrelsen valdes till arbetsutskott hrr Olsson, Berg och Scharin. Till konsulenter utsågos hrr Berg och Scharin. Styrelsen uppdrog åt arbetsutskottet att verka för bildande av nya brandkärer på platser, där så synes särskilt böra ske.

I samband med mötet var å Metropol anordnat ett instruktivt föredrag av sekr. i Sv. Brandkärernas riksförbund, kapten E. Gillner, Stockholm, om "Släckning av skogseld", varpå visades riksförbundets propagandafilm.

NOTISER.

Gas- och rökskyddskurs.

Härmed ha vi nöjet inbjuda Tidskriftens läsare till deltagande i följande gas- och rökskyddskurser hos Degea A.-G. (Auergesellschaft), Berlin-Oranienburg. Två serier äro f. n. bestämde, nämligen:

- I. den 12 och 13 mars 1934 2-dagars kurs (gasskyddets grunder)
- den 14—16 mars 1934 3-dagars kurs (för dem, som redan känna gasskyddets grunder)

den 17 mars 1934 1-dags kurs (fortsättning på närmast föregående kurs varvid särskilt civilbefolkningens gasskydd behandlas).

- II. den 9 och 10 april 1934 2-dagars kurs (gasskyddets grunder)
den 11—13 april 1934 3-dagars kurs (för dem, som redan känna gasskyddets grunder)
den 14 april 1934 1-dags kurs (fortsättning på närmast föregående kurs varvid särskilt civilbefolkningens gasskydd behandlas).

De, som vilja grundligt studera hithörande problem, kunna alltså deltaga i någon av dessa serier, antingen fr. o. m. den 12 t. o. m. 17 mars eller fr. o. m. den 9 t. o. m. 14 april. Deltagandet är kostnadsfritt. Dock beräknas för materialförlitning vid kurserna och för lunch under kursdagarna RM 5,— för 2-dagars kursen och RM 10,— för 3-dagars kursen. För dem, som så önska, ordnar Degea A.-G. rum till billigt pris i förstklassiga hotell (RM 3—3,50). Anmälningar böra helst insändas snarast möjligt till undertecknade firma, som även lämnar närmare upplysningar.

Birger Carlson & C:o A.-B., Sthlm.

Bilagor.

Med detta nummer följa som bilagor Meddelanden från Riksförbundets Arbetskommission n:rs 11 och 12.

Den 24 januari avled i Falun häradsskrivaren Carl Adolf Hwasser. Med Hwassers bortgång har den frivilliga brandkårsrörelsen i vårt land förlorat en nitisk och verksam främjare. Han var en av initiativtagarna till bildandet av Dalarnas brandkårsförbund och dess vice ordförande sedan 1924. H. var även mångårig styrelseledamot i Svenska Brandkärernas Riksförbund.

Det är naturligt att en man med så mångsidig begåvning som Hwasser skulle tagas i anspråk i stor utsträckning. Han var exempelvis en följd av år stadsfullmäktiges, drättselkammarens och byggnadsnämndens i Falun sekreterare, ombud för Gävle-Dala Hypoteksförening, styrelseledamot av Kopparbergs läns sparbank, ordförande i styrelsen för Svenska handelsbankens avdelningskontor i Falun, ledamot av Landsbygdens ömsesidiga brandförsäkringsbolags förenings styrelse, ombudsman hos Dalarnes nya brandstodsbolag m. m.

Häradsskrivare Hwasser var en fin och försynt man med nobel karaktär. Hans sympatiska uppträdande gjorde honom omtyckt av alla han kom i beröring med och skaffade honom talrika, tillgivna vänner.

Tidskriften utkommer med 9 nummer årligen.

*Årsprenumerat*ion sker direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Styrmansgatan 1, Stockholm. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Annonserpriserna pr gång äro:

Första eller sista annonssidorna — efter överenskommelse.

Helsida	60 kr.		Kvartsida	15 kr.
Halvsida	30 "		Åttondelssida	8 "

Vid annonsering minst 4 ggr lämnas 15 % rabatt.

Eftertryck ur tidskriften medgives endast om källan angives.